

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО
В ОСВЕНЦІМІ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
III Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
18-19 травня 2023 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2023 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції (18-19 травня 2023 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2023. 557 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ

АНДРЕЙЧИК М. В., БОКША Н.І. РОЛЬ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ.....	16
АНДЯЛОШІЙ М. Т. ГОЛОВАЧКО В.М. СУЧАСНИЙ КЕРІВНИК ЗАКЛАДІВ ОСВИТИ.....	18
АРОВИЧ В.В., ФЕНЦИК О.М. ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ПОЛКУЛЬТУРНОГО РЕГІОНУ.....	19
БЕНЦА В.В., ЛІБА О.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	21
БОЙКО А. Т., ЧЕЛЛЕНЯК В. І. ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	23
БРИЖАК Н. Ю. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	26
БРУСКО Л. В., ФЕНЧАК М. М., ФЕНЧАК Л. М. СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ – ВАЖЛИВА ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	28
ВАСЬКО А., МАЛИНОВСЬКА А. РЕСЛЕР М. В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКЛАДУ ОСВИТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	30
ВІЩАНСЬКА М., КУШНІР І.І. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКО-ПОШУКОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВИТИ.....	33
ГАБОВДА М.І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ: РІВНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	35
ГАБОДА Є. Б. ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ.....	37
ГАНГУР Г.В., МАЙБОРОДА І. Е. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ.....	39
ГЕЙДЕР Б.А. ЗМІСТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВИТИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПІДРУЧНИКТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ О.Я. САВЧЕНКО.....	41
ГИЧКА І.А., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	43
ГОЛОМБ В.Ю. ПРОФЕСІЙНА (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА) ОСВИТА ЧАСІВ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ (ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ).....	45
ГОНЧАРУК Н. В., ФАБРИЦІЙ І. І., БРИЖАК Н. Ю. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	46
ГРЕЧИН М.М., КОБАЛЬ В.І. УМОВИ ТА ЧИННИКИ САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	48

ПРОСКУРА В. Ф., РОСОХА В.М. ЯКІСТЬ ЯК СКЛАДОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОДУКТУ.....	400
РЕЙС Т.Т. СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	404
Mgr IRYNA RENKAS TERMODYNAMICZNE MODELE POMIARU KAPITAŁU LUDZKIEGO W ŚWIETLE ODRODZONEGO NAUKOWEGO PROGRAMU BADAŃ «NPB-Kapitał ludzki».....	406
Dr JURIJ RENKAS SEARCH FOR THE THERMODYNAMIC BASIS OF ECONOMIC SCIENCES.....	409
РЕСЛЕР М.В. ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ.....	411
РОСОЛА У. В., РОСОЛА А. П. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ВИРОБНИЦТВО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	413
РОСУЛ Р.В., РОСУЛ О.Р., РОСУЛ Я.І. МЕТОДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕСУРСІВ ПРИ ВИГОТОВЛЕНІ КОРПУСУ НАСОСУ ДЛЯ ПЕРЕКАЧУВАННЯ МАСТИЛЬНО-ПАЛИВНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	415
РУСИН В., КОВАЛЬ Т. В. СТИЛЬ БАРОКО В СУЧАСНОМУ ОДЯЗІ.....	417
СТЕГНЕЙ М.І., МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г.Т., ПРОКОПЕЦЬ Р.І. РОЛЬ ЕКОНОМІКО СТАТИСТИЧНИХ РОЗРАХУНКІВ У ФОРМУВАННІ МОДЕЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	419
ТОКАРЧУК Д.М., ДОБРЯНСЬКА І.В. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У НАПРЯМІ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВ.....	422
ТОКАРЧУК Д. М., ПОБЕРЕЖНИЙ А.Д. УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ВІДХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ВИРОБНИЦТВО БІОПАЛИВ.....	424
ФЕСР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТТЯ.....	426
ФОРДЗЮН Ю.І., КАБАЦІЙ В.М., ПИТЬОВКА О.Ю. РАЦІОНАЛЬНЕ РЕСУРСОСПОЖИВАННЯ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ КОНСТРУКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	428
ЧЕРНИЧКО Т.В., ДАНКАНИЧ О.В. ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОГО РИНКУ ПРАЦІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	430
ЧЕРНИЧКО Т. В., МИХАЙЛЯК Г. В. ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	433
ЧЕРНИЧКО Т. В., ЧОРІЙ Ю. Ю. ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	435

РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ТУРИЗМУ, РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

АНТОЛИК В.Ю., КАМПОВ Н.С. РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	438
ГЛІБЧУК Д.П., МЕДВІДЬ Л.І. СУСПІЛЬНА ЗНАЧИМІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ.....	440
ГОЛОВКО Р.І., КАСИНЕЦЬ О.В. МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАМКІВ В ТУРИЗМІ.....	442
ГОЛОМБ Є.І., МОЛНАР-БАБЛЯ Д.І. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	444

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

2. Філіппова С.В., Дашковський О.С. Система формування і забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2012. №2(3). С. 17-21.

3. Антощенкова В. Основні елементи ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства як основа економічної та продовольчої безпеки. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 3. С. 291-298.

4. Пастух А. В. До питання про об'єкти правовідносин щодо вирощування та перероблення сільськогосподарської сировини для виробництва біопалива. *Держава і право. Юридичні і політичні наук. зб. наук. пр.* 2015. Вип. 68. С. 346–360.

5. Агробіомаса. *UABIO*. URL: <https://cutt.ly/wNW4Bsv> (дата звернення 31.10.2022)

6. Барун М., Кот А. Управління відходами продукції сільського господарства. *Сучасні проблеми екологічного контролю та аудиту: зб. тез доповідей II Міжнародної інтернет-конференції (м. Харків, 23 лютого 2022 р.)*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 10-13.

УДК: 332.025.12 (477.74)

ФЕЄР А.Є.

аспірант 2 курсу, спеціальності 051 «Економіка
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТТЯ

Гірські території Закарпаття охоплюють 45 % площі регіону, на них розташовані 214 населених пунктів (близько 35 % від загальної їх кількості по області), у тому числі 49 високогірні (знаходяться на висоті 600 метрів і вище над рівнем моря), та на яких проживає 24 % населення регіону. Гірським територіям країни приділяється недостатня увага, вони програють економічно, їх продукція за умов ринкової економіки зі зрозумілих причин неконкурентоспроможна. Багато років гори фінансувалися за залишковим принципом. Звідси впливає актуальність та підвищений інтерес наукової спільноти та практиків до аналізу стану та тенденцій розвитку підприємництва в гірських поселеннях регіону [1-5].

Вивчення проблем, що існують у діяльності малих підприємств і накопичених за останні десятиліття, а також умови в яких доводиться здійснювати свою діяльність необхідно визначити напрямки, що обмежують їх розвиток:

- низький попит на продукцію малих підприємств, високий рівень конкуренції на ринках як зі сторони державних підприємств так і великого бізнесу, високі бар'єри входження;
- недостатня виробнича база: ресурсні обмеження, нестача сировини;
- фінансові обмеження: складність залучення фінансування для забезпечення поточної діяльності, створення малих підприємств, розвиток виробництва, у тому числі нерозвиненість фінансово-кредитної підтримки;

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

- адміністративні обмеження: наявність високих витрат, які несе малий бізнес у зв'язку з необхідністю проходження адміністративних процедур при створенні малих підприємств, особливо під час здійснення поточної діяльності;
- інфраструктурні обмеження: обмеженість до енергетичної транспортної інфраструктури;
- інформаційні обмеження: відсутність або недостатність інформації про ситуацію на ринках, конкуренцію на ринках.

Для розвитку підприємств малого бізнесу необхідно створити чіткий план дій, що сприятиме розвитку підприємницької діяльності.

Таблиця 1

Розвиток малого бізнесу в гірських населених пунктах

№ п/п	Складові механізми забезпечення	Заходи
1.	Фінансова підтримка малого підприємництва	Субсидування: – частини затрат малого підприємництва, що виробляють та реалізують товари (робота, послуги) для експорту; – затрат на виплату частини процентної ставки кредитних організацій для реалізації проектів; – частини затрат на організацію інфраструктури, пов'язаної з реалізацією проекту; – затрат суб'єктів малого підприємства на підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації.
2.	Майнова підтримка суб'єктів малого підприємництва	Формування переліку державної і комунальної власності територіальних громад з метою передачі у володіння і (або) користування суб'єктам малого підприємництва
3.	Розвиток системи мікрофінансування	Створення фонду підтримки малого підприємництва надання субсидій на добровільній основі
4.	Розвиток інноваційної і виробничої сфери малого підприємництва	– створення об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва; – розвиток соціальної підтримки.
5.	Формування ефективної системи інформаційної підтримки малого підприємництва	– поповнення, актуалізація і підтримка інтернет-портів; – проведення семінарів, конференцій, форумів по розвитку малого підприємництва; – висвітлення і підтримка суб'єктів малого підприємництва в ЗМІ.
6.	Розвиток підприємницької грамотності	Організація навчальних курсів для початківців-підприємців, створення онлайн-курсів

Джерело: сформовано автором

Таким чином для результативного розвитку малого бізнесу, необхідно поступово відмовлятися від прямої фінансової підтримки і перейти до форм непрямого стимулювання підприємницької діяльності впровадивши запропоновані заходи, що дасть змогу державі здійснити реальну підтримку малого підприємництва.

Література:

1. Мікловда В. П., Гоблик В. В., Пітюлич М. І. [та ін.] Концепція стійкого розвитку сільських територій Закарпатської області на 2021-2027 рр. *Научний вестник Ужгородського університета. Серія "Економіка"* : збірник наукових трудов. Ужгород, 2019. Випуск 2 (54). С. 10-16.

2. Гоблик В.В. Проблеми гірських ринків праці українських Карпат. *Сучасний фундамент розвитку національної економіки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2-3 червня 2017 р.). Частина II. м. Київ, 2017. С.76-78.

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

3. Токар Я.І., Гоблик В.В. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку підприємництва в гірських населених пунктах. *Економіка та суспільство*: електронний науковий фаховий журнал. Мукачево, 2017. №11. С.481-484.

4. Гоблик В.В. Перспективи розвитку туристично-рекреаційного комплексу гірських територій регіону в контексті сталого розвитку Карпат. *Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 8-10 вересня 2010р.). Ужгород, 2010. С. 242-244.

5. Феєр А.Є. Проблеми розвитку гірських територіальних громад. *Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики*: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції(м. Мукачево, 11-12 квітня 2023 р.). Мукачево: МДУ, 2023. С. 66-68.

УДК 62-1; 620.9; 658.7

ФОРДЗІОН Ю.І.

кандидат технічних наук, доцент

КАБАЦІЙ В.М.,

кандидат фізико-математичних наук, доцент,

ПИТЬОВКА О.Ю.,

кандидат фізико-математичних наук, доцент,

Мукачівський державний університет

РАЦІОНАЛЬНЕ РЕСУРСОСПОЖИВАННЯ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ КОНСТРУКЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

Науковцями обґрунтовані причинно наслідкові зв'язки негативних наслідків антропогенної діяльності для будь-яких сфер (галузей) виробничої діяльності. Це зокрема проблематика різкої зміни клімату, глобального потепління...[1,2]. Причина очевидна - техногенна діяльність людства в умовах науково технічного прогресу завдає значної шкоди довкіллю.

Мета роботи встановити системний зв'язок щодо критеріїв вибору конструктивних матеріалів між ціною, питомим споживанням енергії при виробництві матеріалу, а також викидами вуглекислого газу для життєвого циклу об'єкту (від придбання сировини, виробництва, переробки та/або утилізації) [3]. Особливий інтерес представляє гармонізації технічного об'єкту ТО з екосистемою ЕС. Дослідження даної проблематики має наукове, практичне значення для України з огляду глобальних тенденцій світової економіки.

Сучасний досвід енергозбереження та ресурсозбереження для технологічно розвинутих країн зазнав суттєвих змін через впровадження енергоефективних інноваційних технологій. Стало можливим задовольняти зростаючі потреби щодо товарів та послуг за допомогою обмежених ресурсів; питома енергоспоживання знижується, натомість зростають показники ефективного розвитку економік регіону, а також рівень та якість життя громадян. Це стало основою концепції сталого розвитку через помірковане раціональне ресурсоспоживання. Ресурсозбереження визначається як прогресивний напрям використання природно-ресурсного потенціалу, що

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>